

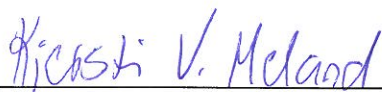
Bolig og bostedsevaluering av Røvær-utflyttede øyboere

En undersøkelse av utflyttede øyboeres behov og ønsker relatert til bolig, arbeid, steds- og miljømessige forhold ved permanent bosetting på Røvær

POLYTEC

Project number: 11214	Rev. no.: 1	Number of pages: 28
Client: Haugaland Vekst IKS	Authors: Kjersti Vikse Meland	
Client reference: Annette Sæther		

Principal Investigator
KJERSTI VIKSE MELAND

Quality Assurance Responsible
EIRIK ASKEVOLD

Chief Executive Polytec
GUNNAR W. BIRKELAND

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag.....	5
2	Bakgrunn.....	10
3	Teori.....	10
3.1	Demografiske variabler	10
3.2	Strukturelle forhold – bolig, jobb og offentlige tjenester (barnehage, skole, eldreomsorg)	11
3.3	Steds- og miljøforhold	11
3.4	Rapportens overordnede model	12
4	Metode og analyse	14
5	Resultater - ønsker og behov relatert til bolig, arbeid og sted og miljø ved bosetting på Røvær	14
5.1	Demografiske kriterier.....	14
5.2	Svake intensjoner om tilbakeflytting.....	16
5.3	Ønsker og behov relatert til bolig.....	16
5.3.1	Kjøp av bolig mer relevant enn leie og arv	16
5.3.2	Beliggenhet ved sjø eller i områder med utsikt mest etterspurt	17
5.3.3	Størst etterspørsel etter NYE boliger	17
5.3.4	Større etterspørsel etter eneboliger enn leilighet og rekkehus.....	18
5.3.5	Størst etterspørsel etter boliger med 3 eller flere soverom	18
5.3.6	Boliger i prisklassen NOK 2 000 000-2900 000 eller NOK 1 600 000-1 900 000 mest relevant	19
5.3.7	For få NYE boliger for salg/leie på Røvær.....	19
5.4	Ønsker og behov relatert til arbeid	20
5.4.1	Arbeidsplassens lokalisering.....	20
5.4.2	"Utdanning, helse og sosial" og "oljeutvinning og bergverksdrift" mest etterspurt	21
5.4.3	Ønske om næringsetablering	21
5.5	Det lokale offentlige tjenestetilbudet	22
5.6	Steds- og miljøforhold	22
5.7	Hva er attraktivt ved Røvær som bo- og arbeidssted?.....	25
6	Konklusjon og diskusjon – hva kan undersøkelsen brukes til?	26
6.1	Tiltak for å bedre boligtilbudet - en strategisk boligutvikling	26
6.2	Tiltak for å bedre jobbtildet – markedsføre et regionalt arbeidsmarked	26
6.3	Tiltak for å synliggjøre Røværers kvaliteter (steds og miljømessige forhold)	27
7	Referanser.....	28

Figuroversikt

FIGUR 1 UNDERSØKELSENS DEMOGRAFISKE VARIABLER	11
FIGUR 2 UNDERSØKELSENS STRUKTURELLE VARIABLER	11
FIGUR 3 UNDERSØKELSENS STEDS- OG MILJØ VARIABLER	12
FIGUR 4 OVERORDNET MODELL – FAKTORER SOM MOTIVERER TILBAKEFLYTTING TIL ØYA	13
FIGUR 5 PROSENTVIS FORDELING AV RESPONDENTENS FØRSTE OG ANDRE PRIORITET FOR TYPE TILEGNELSESMÅTE	17
FIGUR 6 PROSENTVIS FORDELING AV RESPONDENTENS FØRSTE OG ANDRE PRIORITET FOR BELIGGENHET FOR BOLIGEN	17
FIGUR 7 PROSENTVIS FORDELING AV RESPONDENTENS FØRSTE OG ANDRE PRIORITET FOR STANDARD FOR BOLIGEN	18
FIGUR 8 PROSENTVIS FORDELING AV RESPONDENTENS FØRSTE OG ANDRE PRIORITET FOR VALG AV BOLIGTYPE	18
FIGUR 9 VURDERING AV DAGENS BOLIGTILBUD PÅ RØVÆR)	20
FIGUR 10 NÆRINGER SOM DE UTFLYTTEDE ØYBOERNE ETTERSØR JOBB INNENFOR	21
FIGUR 11 NÆRINGER SOM EKTEFELLE/SAMBOER ETTERSØR JOBB INNENFOR	21
FIGUR 12 ØNSKE OM Å STARTE EGEN BEDRIFT	22
FIGUR 13 GRAD AV TILFREDSHET VED ULIKE BOLIG-, ARBEIDS-, STEDS- OG MILJØFORHOLD PÅ RØVÆR	25

1 Sammendrag

Polytec har på oppdrag fra Haugaland Vekst gjennomført en undersøkelse vedrørende utflyttede øyboere (og personer som på andre måter har røtter til Røvær) sine behov og ønsker relatert til bolig og bosetting på Røvær. Undersøkelsen er et delprosjekt i prosjektet "Bolyst 2010 – Betydningsfull bolig for fremtidens øysamfunn". Tidligere undersøkelser vedrørende tilflytting til øya har dokumentert at det er vanskelig å skaffe seg bolig, da boligene ofte blir værende i familiene som ferieboliger.

Hovedmålsettingen med prosjektet er å få økt kunnskap om de utflyttede øyboernes ønsker og behov relatert til bolig (type, standard, størrelse, beliggenhet osv), arbeid og ulike steds- og miljømessige forhold relatert til Røvær som permanent bosted. I tillegg har vi undersøkt målgruppens nåværende oppfatning av Røvær som potensielt bosted. Oppsummert skal rapporten svare på følgende spørsmål:

* Hvilke behov og ønsker har utflyttede øyboere relatert til bolig, arbeid og steds- og miljøfaktorer ved en eventuell permanent bosetting på øya? * Hvilke faktorer knyttet til bolig, arbeid og bosetting fremstår som attraktive ved Røvær i dag? * Hvordan kan øysamfunnet bli bedre på å tiltrekke seg innbyggere?

Teori

Prosjektet har valgt å ta utgangspunkt i Sørli (2009) sin modell for bo- og flyttemotiver. Bo- og flyttemotivene deles inn i seks motivsett med arbeid, bolig, sted/miljø og familie som kjernegruppene i hierarkiet. Tidligere undersøkelser har vist at disse fire motivene til sammen utgjør over 90 % av alle motivsammensetningene (Sørli 2009). De to gjenstående motivene er helse og utdanning som til sammen utgjorde 7 % av motivmassen. De to sistnevnte motivene ble ikke inkludert i denne undersøkelsen, da de anses som mindre relevante for undersøkelser av bolyst for øysamfunn.

Metode

For å få økt kunnskap om utflyttede øyboeres og personer som på andre måter har røtter til øya, sine behov og ønsker relatert til bolig, arbeid og bosetting ved en permanent tilbakeflytting, ble det gjennomført en kvantitativ undersøkelse i form av en elektronisk survey. Ved hjelp av kvantitative undersøkelser innhentes data som kan tallfestes og kartlegges. På denne måten kan man si noe generelt om utvalget, som i dette tilfelle er utflyttede øyboere. Spørreskjemaet inneholdt hovedsakelig spørsmål med fastsatte svaralternativer. Det ble i tillegg inkludert noen åpne spørsmål med muligheter for utdyping av svarene.

Oppdragsgiver har vært ansvarlig for innhenting av e-mail adresser fra utflyttede øyboere og personer som på andre måter hadde røtter til øya. Denne type utvalg karakteriseres som et selektivt utvalg, da antall respondenter ikke representerer et statistisk utvalg, men et mindre utvalg valgt ut av oppdragsgiver. Undersøkelsen ble sendt til 120 personer. Vi fikk tilbakemelding fra 3 personer som ikke ønsket å svare, fordi de ikke hadde bodd på øya tidligere. Vi mottok 54 fullstendig utfylte skjemaer som tilsvarer en svarprosent på 46 %.

Resultatene fra undersøkelsen

Først presenteres resultatene i form av demografiske variabler. Deretter presenteres resultater vedrørende de strukturelle variablene - bolig, jobb og barnehage/skoletilbud osv. Med strukturelle faktorer menes forhold ved bostedet som er viktig for å skape en smidig og effektiv hverdag, som for eksempel kort veg til skole, barnehagetilbud osv. Videre presenteres de utflyttede øyboernes ønsker og krav relatert til ulike steds- og miljømessige forhold (kommunikasjons og pendlingsmuligheter, tilgang til dagligdagse varer og tjenester, vennekontakt, gode lys, luft og utsiktsforhold osv). Til slutt

presenteres hvilke forhold de utflyttede øyboerne oppfatter som attraktive ved Røvær som bosted slik øya fremstår i dag.

Demografisk fordeling - alder

- 44 % av respondentene var i alderen 29-44 år. Denne aldersgruppen representerer den ene store "flyttetendens livsfasen" i Norge, dvs. personer fra slutten av 20 årene til begynnelsen av 40 årene, som flytter i forbindelse med familieetablering.
- 26 % av respondentene representerte den andre store "flyttetendens livsfasen" i Norge, dvs. personer aldersgruppen 21-28 år som flytter for å ta utdanning, søke jobb eller for på annen måte søker noe nytt. Denne gruppen anses som mindre relevant med tanke på permanent bosetting på Røvær
- 20 % av respondentene representerer aldergruppen 45-52 år
- 7 % av respondentene representerer ungdommer i aldersgruppen 13-20 år
- Aldergruppene 61-68 år og 69 år eller eldre er ikke representert i undersøkelsen.

Demografisk fordeling – barnas alder

- 35 % av respondentene har små barn (0-5 år)
- 30 % har barn i alderen 6-12 år

Ønsker om permanent bosetting eller feirebolig

- Kun 6 % oppgir å ha et sterkt eller veldig sterkt ønske om å flytte tilbake til øya
- 26 % var nøytral, dvs. de hadde verken sterke eller svake ønsker vedrørende tilbakeflytting
- Hele 91 % ga tilbakemelding om at det var svært usannsynlig eller lite sannsynlig at de flyttet tilbake til Røvær de neste 1-3 årene
- 63 % ser for seg å ha fritidsbolig på øya

Ønsker og behov relatert til bolig

Relatert til bolig målte vi hvilken tilegnelsesmåte (kjøp, leie, arv og bygge selv), boligtype (leilighet, rekkehus, enebolig), beliggenhet, standard (ny, gammel, livsløpsstandard), størrelse (antall rom) og prisnivå som de utflyttede øyboerne i størst grad foretrakk.

Tilegnelsesmåte

- Å kjøpe bolig ble foretrukket fremfor arv, kjøp av tomt og leie.
- Å leie bolig var minst attraktivt/relevant

Beliggenhet

- Nærhet til sjø eller områder med utsikt var mest populært
- Å bo sentralt i nærheten av butikker eller skole/barnehage var minst populært

Standard

- Nye boliger (1-5 år) var mer etterspurt enn eldre boliger
- Enebolig ble i langt større grad foretrukket fremfor leilighet og rekkehus

Størrelse

- 48 % ønsker bolig med mer enn 3 soverom
- 30 % ønsker bolig med tre soverom
- Ingen ønsket bolig med ett soverom

Prisklasse

- 29 % anså boliger i prisklassen NOK 2,0-2,9 mill som mest relevant
- 22 % ønsker bolig i prisklassen NOK 1,6-1,9 mill som mest relevant
- 16 % ønsket bolig i prisklassen NOK 0,6 – 1,5 mill som mest relevant

Vurdering av dagens boligtilbud på Røvær

- Tilgjengeligheten av NYE boliger for salg eller leie var for dårlig
- Et dårlig tilbud av ledige boliger generelt sett på Røvær

Vurderingen av dagens boligtilbud på Røvær viste at de utflyttede øyboerne var minst fornøyd med tilgjengeligheten på NYE boliger, enten for salg eller leie. De syntes videre at det var et dårlig tilbud av ledige boliger generelt sett på Røvær. De oppfattet i mindre grad at lokaliseringen eller at boligene var for små eller for kostbare som et problem. Det er med andre ord tilgjengeligheten på nye boliger, både for salg og leie, som oppfattes som for dårlig.

Arbeidsmessige forhold

Relatert til jobb målte vi viktigheten av tilrettelegging for stedsuavhengige arbeidsplasser, lokalisering av arbeidssted, pendlingstid, standarden på offentlig transportmuligheter, hvilken type næring de ønsket å arbeide innenfor og i hvilken grad de ønsket å starte egen bedrift ved en eventuell tilbakeflytting.

- God tilrettelegging for stedsuavhengige arbeidsplasser ble ansett som viktigst. Tilbud om relevant jobb i Haugesund var nest viktigst med tanke på en eventuell tilbakeflytting
- Næringer som det ble etterspurt jobb innenfor (i prioritert rekkefølge)
 1. "Undervisning, helse og sosial"
 2. "Oljeutvinning og bergverksdrift"
 3. "Jordbruk, skogbruk og fangst"
 4. "Varehandel, hotell og restaurant"
- Næringer som respondentenes respektive ektefeller/samboer etterspurte arbeid innenfor:
 1. "Undervisning, helse og sosial"
 2. "Oljeutvinning og bergverksdrift"
 3. "Verkstedsindustri"
 4. "Kraftkrevende industri"
- Kun 7 % av respondentene ønsket å etablere egen bedrift ved en eventuell tilbakeflytting til Røvær, 22 % oppga at de var usikre på gründervirksomhet.

Grunnet en relativ kort avstand (25 min med båt) og relativt gode pendlingsmuligheter på strekningen Røvær-Haugesund, anses Haugalandet generelt og Haugesund spesielt å være del av det regionale arbeidsmarkedet for bosatte på Røvær. De utflyttede øyboerne ønsker arbeid innenfor næringer som er store på Haugalandet og i Haugesund. "Helse og sosial" er sysselsettingsmessig den største næringen i Haugesund kommune, og næringen "Oljeutvinning og bergverksdrift" er den næringen som har vokst mest de siste 10 årene på Haugalandet (jf Haugesund Kommune - Næringsplan 2011-2014). Med referanse til det eksisterende næringsgrunnlaget på øya (jf www.rovar.no), bør det være potensial for etablering av flere arbeidsplasser innenfor næringene "Jordbruk, skogbruk og fangst" og "varehandel, hotell og restaurant" på Røvær.

Lokalt offentlig tilbud

- Skoletilbud 1-10 klasse, full barnehagedekning og et godt lokalt eldre omsorgstilbud var mest viktig med tanke på permanent bosetting på øya
- Kirke, lokal helsestasjon og legeordning minst viktig

Det er de faktorene som er viktigst for "å skape en hverdag", dvs. lokalt barnehage- og grunnskoletilbud, eldreomsorg tjenester osv., som anses som viktigst for en permanent tilbakeflytting til øya. Tilbud om grunnskole og barnehage på øya bidrar til en mer effektiv og enklere hverdag for barnefamilier enn hvis de er avhengig av båt for å levere barna i barnehage og på skole.

Steds- og miljøforhold

Steds- og miljøfaktorene reflekterer livsstilsfaktorer knyttet til det gode, trygge livet og selvrealisering gjennom natur og kultur. Det reflekterer også faktorer som relateres til tilknytning til stedet, dvs. drømmen om å flytte tilbake til familiære relasjoner og et gammelt sosialt nettverk. Prosjektet har valgt å operasjonalisere sted og miljøfaktorer i fem delsett av spørsmål, dvs. avstand og kommunikasjonsmuligheter, tilgang på dagligdagse varer/tjenester, forhold ved nærmiljøet (fysiske og sosiale) og stedstilhørighet eller – identitet ved en permanent tilbakeflytting til Røvær.

Avstand og kommunikasjonsmuligheter:

- Gode kommunikasjonsmuligheter til den nærmeste byen i helgene og på ettermiddag/kveld, samt nye og sikre ferjer var viktigst

Tilgang på dagligdagse varer og tjenester

- God tilgang på dagligdagse varer som mat, husholdningsartikler osv, og fritidsaktiviteter for barn var mest viktig
- Et lokalt kulturtilbud (kino, teater, kafé) og idrettshall var minst viktig

Fysiske omgivelser

- Nærheten til havet, barnevennlighet, gode områder for friluftsliv og rekreasjon var viktigst
- Kvalitet på kulturlandskap og ivaretagelse av det historiske landskapet var minst viktig

Sosialt miljø

- Et trygt miljø med lite trafikk og kriminalitet og et aksepterende miljø var viktigst
- Lite innblanding (sosial kontroll) og inkludering av innvandrere var minst viktig

Følelsesmessig tilhørighet

- Tilhørighet til stedets natur, gode erfaringer og opplevelser fra øya var viktigst
- At de hadde eiendom i slekten og at det bodde familie eller slekt på øya var minst viktig

Til slutt oppsummeres kort hvordan de fraflyttede øyboerne oppfatter ulike forhold relatert til bolig og bosetting på Røvær, slik øya fremstår i dag.

Faktorer som oppfattes som attraktive for en permanent bosetting på Røvær

- Gode lys, luft og utsiktsforhold
- Tilgang til grøntområder
- Gode erfaringer og opplevelser fra stedet
- God ivaretagelse av stedets kultur og historie
- God tilgang på dagligdagse varer og tjenester

- Gode lokale transport og pendlingsmuligheter
- Gode lokale sosiale forhold, dvs. vennekontakt, aksepterende, inkluderende og trygt miljø
- Et godt lokalt offentlig tjenestetilbud til barnefamilier (barnehage-, grunnskoletilbud osv)

Faktorer som oppfattes som middels og mindre attraktive for en eventuell permanent bosetting på Røvær

- Attraktiviteten og tilbudet av ledige stillinger på øya
- Attraktivitet og tilbudet av ledige boliger på øya
- Lokalt tilbud om lege, helsestasjon osv
- Lokalt offentlig tjenestetilbud til eldre

2 Bakgrunn

Prosjektet er et delprosjekt i prosjektet "Bolyt 2010 – Betydningsfull bolig for fremtidens øysamfunn", hvor det skal gjennomføres en brukerundersøkelse på Utsira og Røvær med fokus på bolig. Erfaringen fra arbeidet med Småstedsamfunnsprosjektet i perioden 2007-2009 var at det er mulig å tiltrekke seg folk for å bo på øyene, men at det var usannsynlig vanskelig å finne bolig. Resultatene viste at det eksisterer en manglende boligutvikling, noe som bremser alle prosesser i den lokale stedsutviklingen. Når de eldre dør, blir de fleste boligene værende i familien som feriebolig, noe som bidrar til en vedvarende boligmangel i eksisterende boligmasse. Denne delundersøkelsen skal undersøke utflyttede øyboeres (og personer som på andre måter har røtter til Røvær) ønsker og krav relatert til bolig, jobb og steds- og miljøforhold ved en permanent bosetting på øyene.

3 Teori

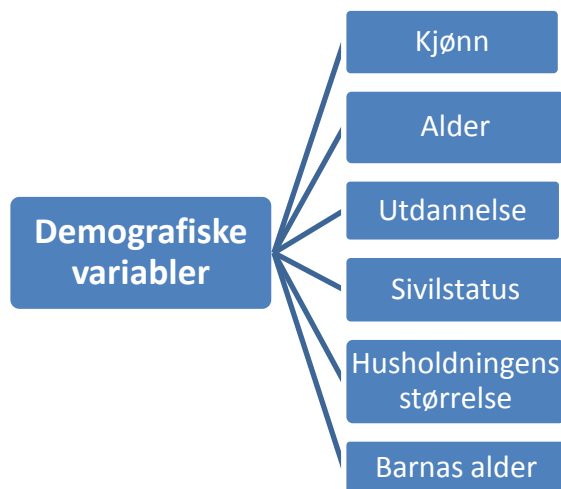
Tidligere undersøkelser har vist at det eksisterer to store "livsfase" flyttetendenser i Norge. Den ene flyttetendensen er at folk i ungdomsårene flytter for å ta utdanning, søke jobb eller på annen måte søke noe nytt. Den andre store flyttetendensen er at folk flytter igjen fra de er i slutten av 20 årene til begynnelsen av 40 årene i forbindelse med familieetablering.

Et tredje flyttemotiv blir karakterisert som knyttet til "stedet", dvs. at folk flytter pga tilknytning til et sted eller fordi stedet oppleves som attraktivt. Stedsattraktivitet har fått mye oppmerksomhet de senere årene, på grunn av at arbeidsplassen er blitt mindre stedbunden og på grunn av opplevelser knyttet til stedets attraktivitet (Vasstrøm og Karlsen 2011). Det er viktig å understreke at stedattraktivitet kan være mange forskjellige ting og at personer i ulike livsfaser ofte har ulike perspektiver på hva som er attraktivt.

Prosjektet har valgt å bruke Sørli (2009) sin modell for bo- og flyttemotiver som utgangspunkt for undersøkelsen. Bo- og flyttemotivene deles inn i seks motivsett, med arbeid, bolig, sted/miljø og familie som kjernegruppene i hierarkiet. Tidligere undersøkelser har vist at disse fire motivene til sammen utgjør over 90 % av alle motivsammensetningene (Sørli 2009). I tillegg har man helse og utdanning som til sammen utgjør 7 % av motivmassen. De to sistnevnte ble ikke inkludert i denne undersøkelsen, da de anses som lite relevant for permanent bosetting på øysamfunn. Nedenfor presenteres kort de ulike variablene som er inkludert i undersøkelsen.

3.1 Demografiske variabler

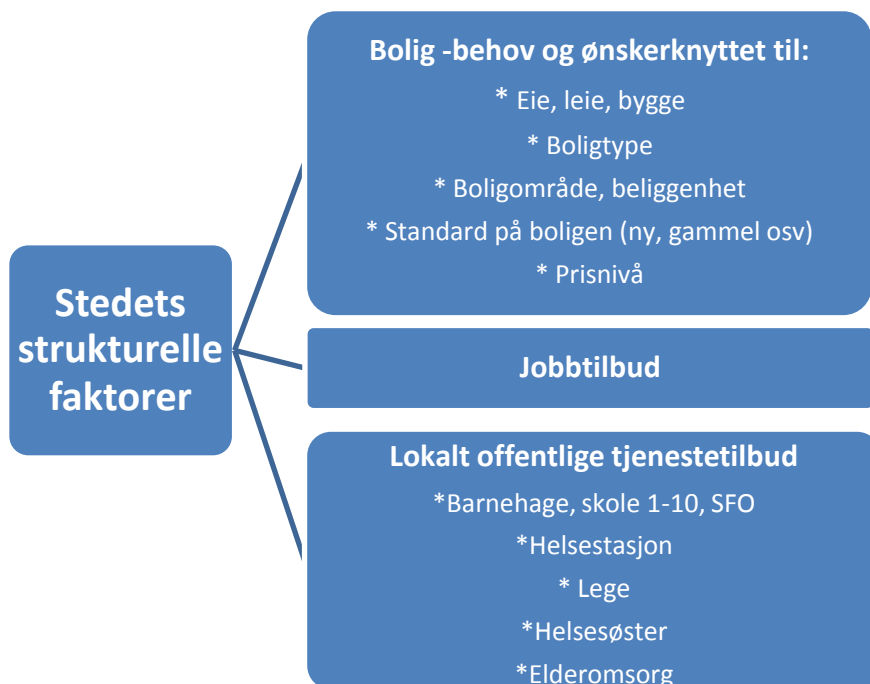
Personer i ulik alder eller livsfaser, med ulik utdanningsbakgrunn, familiestørrelse osv., har ulike behov knyttet til bolig og ulikt syn på hva som gjør et sted attraktivt for bosetting. For å kunne tilpasse boliger og steds- og miljø forhold til de ulike gruppenes behov, ble demografiske karakteristikk kartlagt. Prosjektet valgte å se på følgende demografiske variabler, jf Figur 1.

Figur 1 Undersøkelsens demografiske variabler

3.2 Strukturelle forhold – bolig, jobb og offentlige tjenester (barnehage, skole, eldreomsorg)

Erfaringen fra ulike flyttemotivundersøkelser (Vasstrøm & Karlsen 2011) har tydelig vist at ingen har mulighet for, eller vil flytte uten at de strukturelle faktorene er på plass. Med strukturelle faktorer menes bolig, jobb, barnehage osv, dvs. de faktorene som er viktige for å skape en hverdag. Det er først når disse faktorene er på plass, at steds og miljømessige forhold får en ekstra verdi. Prosjektet har valgt å fokusere på bolig- og jobbtilbudet på øya, samt det totale tilbudet av offentlige tjenester tilpasset ulike aldersgrupper, jf Figur 2.

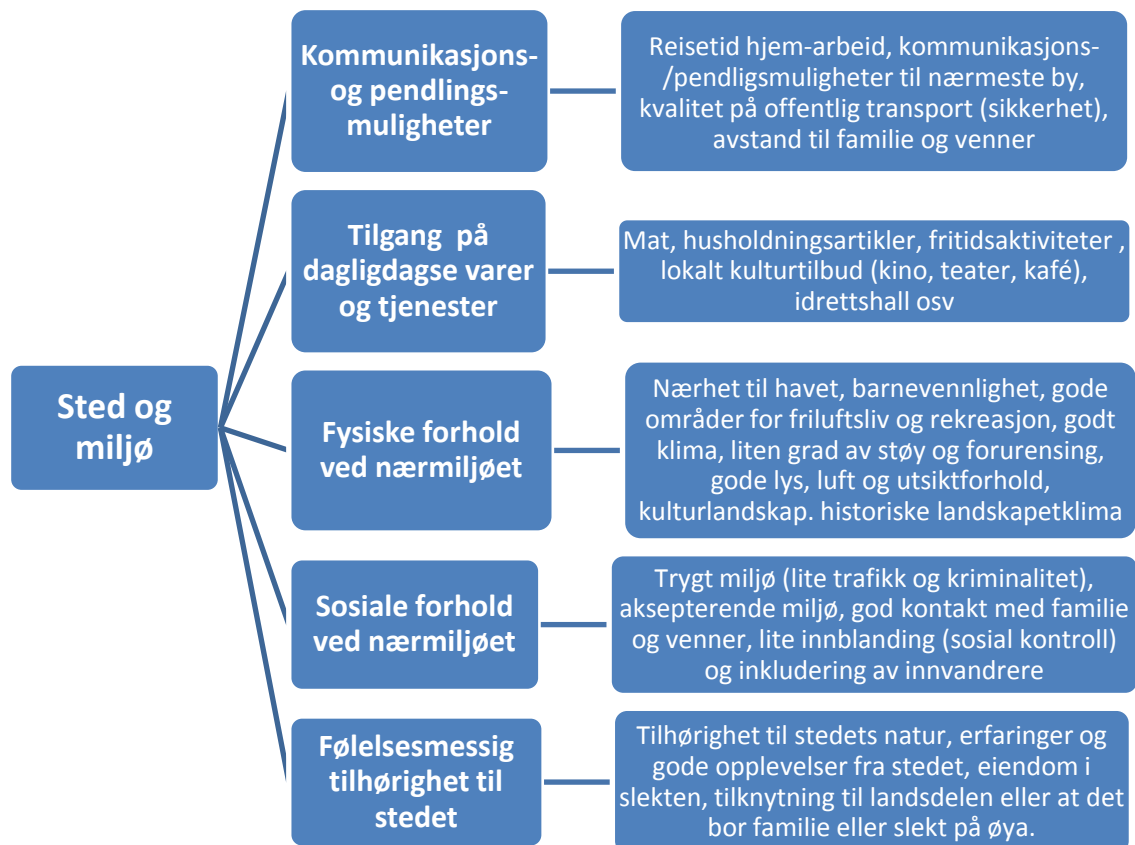
Figur 2 Undersøkelsens strukturelle variabler

3.3 Steds- og miljøforhold

Et steds "attraktivitet" har fått økt oppmerksomhet de siste årene (Vasstrøm og Karlsen 2011). Arbeidsplassen har blitt mindre stedbunden, og folk velger derfor bosted på grunn av forestillinger eller opplevelser om stedets attraktivitet. Det er viktig å være oppmerksom på at attraktivitet oppleves forskjellig av personer i ulike livsfaser og for personer med ulike verdier og holdninger. I arbeidet med stedsutvikling kan det være viktig å kartlegge og diskutere forskjellige synspunkter, slik at man får en mer helhetlig tankegang rundt utvikling av stedet. Steds- og miljø faktorene reflekterer livsstil faktorer som er knyttet til det gode, trygge livet og selvrealisering gjennom natur og kultur. Det reflekterer også faktorer som relateres tilknytning til stedet, dvs. drømmen om å flytte tilbake til familiære relasjoner og et gammelt sosialt nettverk. Prosjektet har valgt å operasjonalisere steds- og miljøfaktorer i følgende fem delsett av spørsmål:

- Tilgang til varer, tjenester, kulturtilbud, mulighet for å dyrke fritidsinteresser
- Betydning av kommunikasjoner, avstander, transportmuligheter
- Fysiske forhold ved nærmiljøet: bebyggelse, lys/luft/utsikt, støy/forurensing, klima
- Sosiale forhold ved nærmiljøet: sosial kontroll, vennekontakt, aksept, trygghet
- Følelsesmessig tilhørighet: eiendom i slekten, erfaringer/opplevelser, type natur, type sted, tilknytning til fylke/landsdel

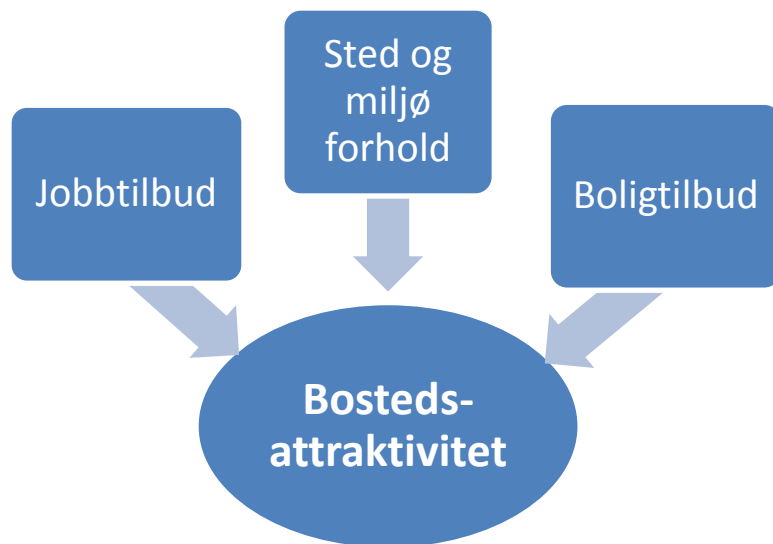
De to første punktene knyttes til tilgjengelighet og tilgang, de to neste til forhold ved nærmiljøet og det siste punktet er relatert til stedstilhørighet eller – identitet. Undersøkelsens steds- og miljøvariabler illustreres i Figur 3.

Figur 3 Undersøkelsens steds- og miljø variabler

3.4 Rapportens overordnede modell

Oppsummert har dette prosjektet valgt å undersøke utflyttede øyboeres ønsker og behov relatert til bolig, arbeid og steds- og miljøforhold ved en eventuell permanent tilbakeflytting til øya, jf Figur 4. Familiemessige forhold blir målt under steds- og miljøforhold.

Figur 4 Overordnet modell – faktorer som motiverer tilbakeflytting til øya

4 Metode og analyse

Prosjektet valgte å gjennomføre en kvantitativ undersøkelse i form av en elektronisk survey. På denne måten innhentes data som kan tallfestes og kartlegges, og som dermed kan brukes til å si noe generelt om utvalget. Spørreundersøkelsen inneholdt hovedsakelig spørsmål med fastsatte svaralternativer, i tillegg til noen åpne spørsmål. De fleste spørsmålene ble hentet fra etablerte skalaer. Grunnet et relativt beskjedent utvalg av utflyttede øyboere, ble hovedparten av spørsmålene definert som obligatoriske. Respondentene kunne med andre ord ikke utelate og svare på enkeltspørsmål i spørreskjemaet. På denne måten fikk vi flere fullstendig utfylte skjemaer. Spørreskjemaet ble pre-testet på kollegaer og oppdragsgiver, og noen mindre endringer ble foreslått. For å øke svarprosenten ble respondentene inkludert i trekningen av en IPAD. Anonymitet ble understreket og flere påminnelser ble sendt.

Oppdragsgiver var ansvarlig for innhenting av e-meil adresser fra de utflyttede øyboerne. Utvalget blir derfor karakterisert som et selektivt utvalg. Utvalget er ikke basert på et statistisk grunnlag, men på prosjekteiers oversikt over utflyttede øyboere. Den elektroniske undersøkelsen ble totalt sendt ut til 120 respondenter. Vi fikk tilbakemelding fra tre respondenter om at de ikke hadde bodd på Røvær. Totalt mottok vi 54 utfylte spørreskjemaer som tilsvarer en svarprosent på 46 %.

Resultatene presenteres nedenfor i form av frekvenstabeller, dvs. etter hvor mange undersøkelsesenheter (f) som er tilordnet hver verdi (x) på variabelen. I de tilfellene vi har brukt intervallskala, dvs. en skala der en ut fra subjektivt skjønn skal krysse av for hvor enig eller uenig en er i et utsagn, presenteres svaralternativene med gjennomsnittstall.

5 Resultater - ønsker og behov relatert til bolig, arbeid og sted og miljø ved bosetting på Røvær

5.1 Demografiske kriterier

Undersøkelsen ble gjennomført på personer i ulike livsfaser (ungdom/student, single, par uten barn, småbarnsfamilier, veletablerte familier, middelaldrende og seniorer). I tillegg til alder har vi valgt å se på kjønn, sivilstatus, antall personer i husholdning, antall barn og barnas alder, samt hvilken utdanningsbakgrunn respondentene hadde.

Det eksisterer to store livsfase flyttetendensene i Norge i dag; 1) Ungdommer som flytter for å ta utdanning, søke jobb eller gjøre noe nytt, og 2) Personer fra slutten av 20 årene og til begynnelsen av førtiårene som flytter i forbindelse med familieetablering (Vasstrøm og Karlsen 2011). Relatert til dette prosjektets tema som er tilbakeflytting til øya, synes aldersgruppene 29-36 år og 37-44 år å være mest relevant. En må også være oppmerksom på at det kan være nye flyttetendenser i spill for den kommende "eldre generasjon", som anses som mer mobile enn tidligere pga bedre helse og økonomi – disse kan også tenkes å ha "stedets attraktivitet" som motiv for flytting (Vasstrøm og Karlsen 2011). På grunn av at denne undersøkelsens utvalg er av en relativt beskjeden størrelse og grunnet prosjektets økonomiske rammer, vil resultatene presenteres for hele utvalget under ett. Respondentene hadde følgende demografiske fordeling, jf Tabell 1:

Tabell 1 Respondentenes demografiske fordeling

Kjønn 54 % kvinner 46 % menn	Sivilstatus 54 % gift 22 % ugift 19 % samboere
Alder 26 % i aldersgruppen 21-28 år 22 % i aldersgruppen 29-36 år 22 % i aldersgruppen 37-44 år 20 % i aldersgruppen 45-52 år 7 % i aldersgruppen 13-20 år 2 % i aldersgruppen 53-60 år	Utdanning 44 % videregående utdanning 26 % høyskole (1-3 år) 20 % høyskole (mer enn 3 år)
Antall personer i husholdningen 32 % har 4 personer 24 % har 2 personer 17 % har 5 personer 15 % har 1 person 11 % har 3 personer 2 % har 6 eller flere personer	Barnas alder 41 % har ikke barn 35 % har barn i alderen 0-5 år 30 % har barn i alderen 6-12 år
Familie på Røvær 50 % har fjerne slektninger 32 % har søskenbarn, tanter, onkler 28 % har foreldre 19 % har ikke familie på øya 17 % har søsken	

Tabell 1 viser at det er litt flere kvinner (54 %) enn menn (46 %) som har svart på undersøkelsen. De fleste som har svart (44 %) representerer aldersgruppen 29-44 år, jf livsflyttefase 2. Flyttefase 2 representerer personer som er i en livsfase hvor de flytter i forbindelse med familieetablering. 20 % av respondentene representerer aldersgruppen 45-52 år. Gruppen som representerer livsflyttefase 1, dvs. personer som flytter for å ta utdanning, søke jobb eller for på annen måte søker noe nytt, er på 26 % (hhv 33 % om man tar med den yngste aldersgruppen hvor enkelte flytter for å ta videregående utdanning). Videre viser Tabell 1 at svært få i de eldre aldersgruppene har svart. Aldersgruppen 61-68 år og 69 år eller eldre er ikke representert i undersøkelsen. Det er også svært få ungdommer i aldersgruppen 13-20 år.

Utdanningsmessig fordeler respondentene seg på 44 % videregående utdanning og 46 % høyskoleutdanning. Når det gjelder størrelsen på husholdningen, er den største gruppen (32 %) representert med 4 personer, 24 % har 2 personer i husholdningen, mens hhv 17 % har 5 og 15 % er representert med 1 person i husholdningen. Den største andelen av respondentene, dvs. 41 % har ikke barn, 35 % har små barn (0-5 år) og 30 % har barn i alderen 6-12 år (her var det mulig å krysse av for flere alternativer.). Når det gjelder familiemessig bånd til Røvær, viste det seg at 19 % av respondentene ikke hadde familie på øya, mens 45 % har foreldre eller søsken boende på øya.

5.2 Svake intensjoner om tilbakeflytting

Resultatene viste at respondentene hadde svake ønsker om å flytte tilbake til Røvær. Kun 6 % hadde et sterkt eller veldig sterkt ønske om å flytte tilbake, mens 26 % var nøytrale. Hele 91 % ga tilbakemelding om at det var svært usannsynlig eller lite sannsynlig at de flyttet tilbake til Røvær de neste 1-3 årene, jf Tabell 2.

Tabell 2 Ønsker og intensjoner om tilbakeflytting

Ønske om å flytte tilbake til Røvær de nest 1-3 år	Sannsynligheten for å flytte tilbake til Røvær de nest 1-3 år
2 % veldig sterkt ønske	0 % svært sannsynlig eller sannsynlig
4 % sterkt ønske	9 % ikke sikker
26 % nøytral	26 % lite sannsynlig
20 % svakt ønske	65 % svært usannsynlig
48 % veldig svakt ønske	

Derimot så mange for seg å ha fritidsbolig på øya de neste 10 årene. Hele 63 % oppga at de så for seg å ha fritidsbolig på øya de neste 10 årene, jf Tabell 3.

Tabell 3 Intensjoner om bo- eller feriested

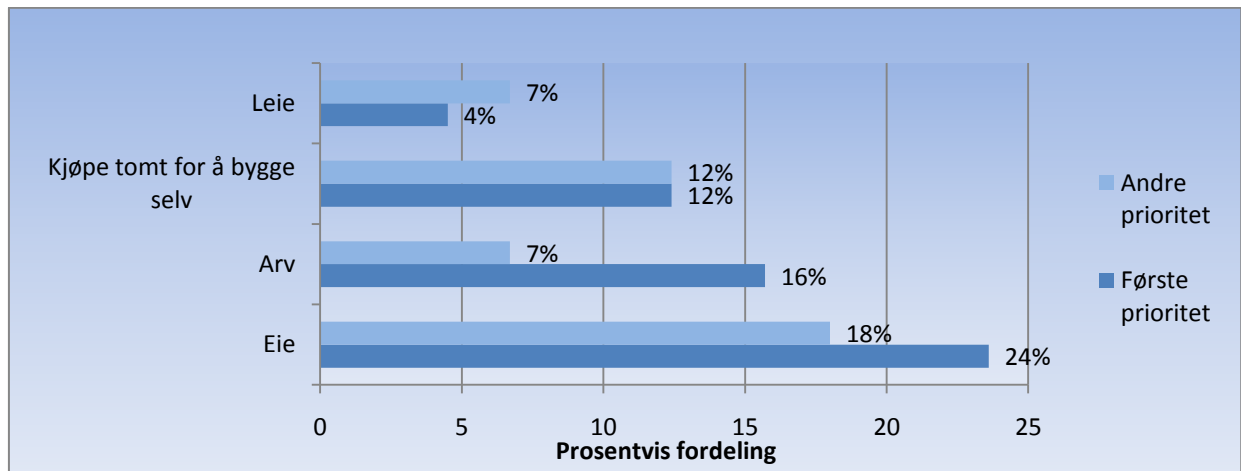
Røvær som bo- eller feriested
0 % ser for seg å bo fast på øya de neste 10 årene
11,1 % ser for seg å helgependle til øya de neste 10 årene
63 % ser for seg å ha fritidsbolig på øya de neste 10 årene

5.3 Ønsker og behov relatert til bolig

At relativt få personer har sterke intensjoner eller ønske om permanent bosetting på øya kan ha sammenheng med de nåværende bolig-, arbeids- og steds- & miljømessige forhold på Røvær. For å kunne legge forholdene bedre til rette for bosetting på øya, er det nyttig å ha kunnskap om hvilken tilegnelsesmåte (kjøp, leie, arv og bygge selv), boligtype (leilighet, rekkehus, enebolig), beliggenhet, standard (ny, gammel, livsløpsstandard), størrelse (antall rom) og prisnivå de utflyttede øyboerne anså som ønskelig og relevant ved en eventuell tilbakeflytting til øya.

5.3.1 Kjøp av bolig høyere prioritet enn arv, kjøp av tomt eller leie

Når det gjelder hvilken måte en foretrekker å skaffe seg bolig på ble de intervjuede bedt om å prioritere sitt første og andre alternativ når det gjaldt tilegnelsesmåte for bolig.

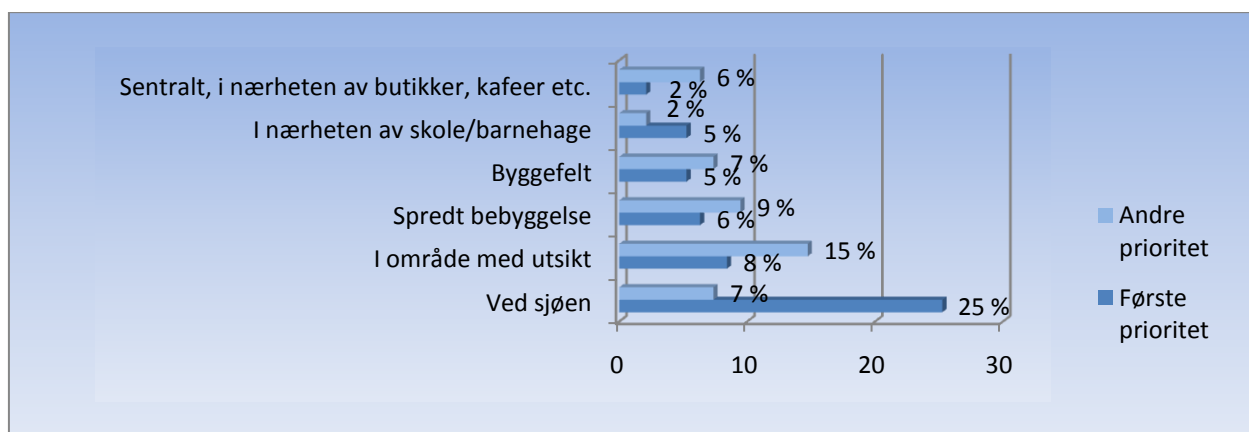

Figur 5 Prosentvis fordeling av respondentens første og andre prioritet for tilegnelsesmåte

Av Figur 5 ser man at flest foretrekker å eie bolig. Ca 24 % har kjøp av ferdigstilte boliger som første valg, 18 % har det som andre valg. Ca 16 % har tilegnelse av bolig gjennom arv som første valg ved en eventuell tilflytting til Røvær. Videre ser man at å leie bolig var det alternativet som var minst attraktivt ved flytting, kun 4,5 % hadde dette alternativet som første valg.

5.3.2 Beliggenhet ved sjøen mest etterspurt

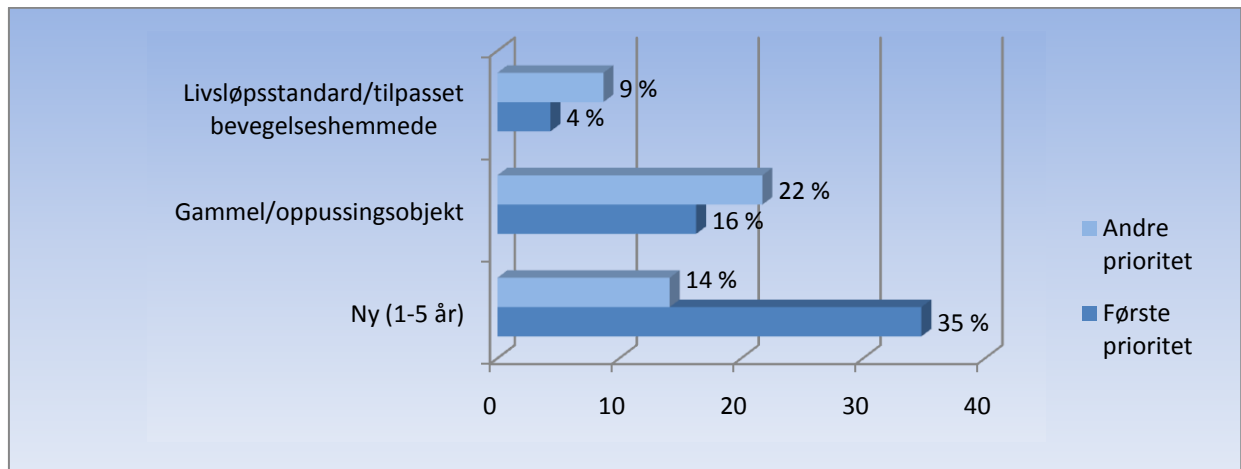
Når det gjelder hvilken beliggenhet respondentene foretrakk for boligen ved en eventuell tilflytting, var nærhet til sjø eller områder med utsikt mest etterspurt. Ca 25 % hadde bolig ved sjøen som første valg. Å bo i nærheten av barnehage/skole eller sentralt i nærheten av butikker var mindre viktig, jf Figur 6. Da det å ha bolig ved sjøen er ofte forenelig med å ha utsikt, synes disse to svaralternativene til en viss grad å være overlappende.

Figur 6 Prosentvis fordeling av respondentens første og andre prioritet for beliggenhet for boligen

5.3.3 Størst etterspørsel etter NYE boliger

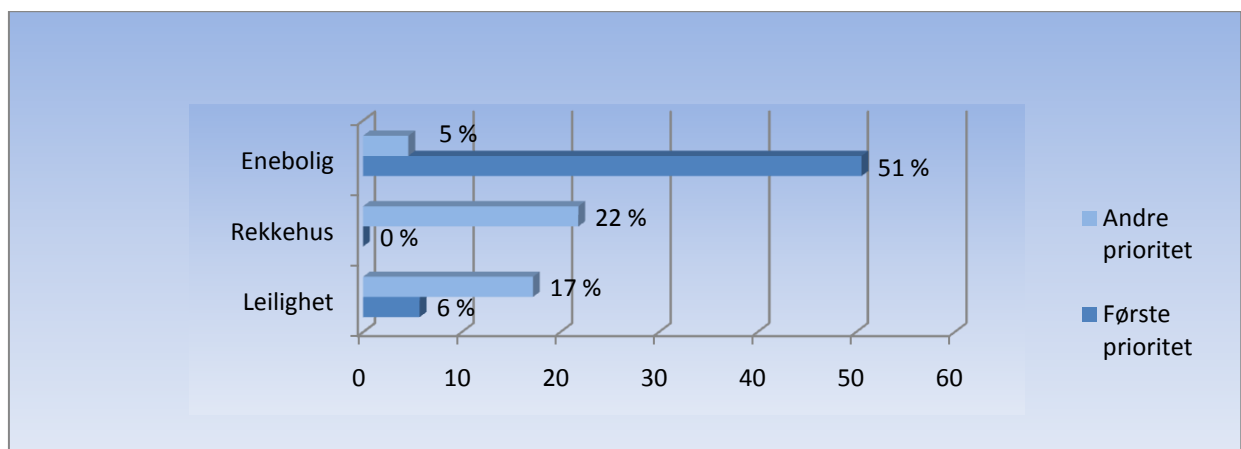
Erfaringen fra Småsamfunnsprosjektet 2007-2009 viste at det var usannsynlig vanskelig å finne bolig og at det syntes å eksistere en manglende boligutvikling på øya. Denne undersøkelsens resultater viste at de utflyttede øyboerne i større grad ønsket å kjøpe en ny bolig (1-5 år) enn eldre boliger som bar preg av å være oppussingsobjekter, jf Figur 7. 35 % hadde kjøp av ny bolig som førstevalg, mens 16 % hadde kjøp av eldre bolig som førstevalg ved en eventuell flytting til Røvær.

Figur 7 Prosentvis fordeling av respondentens første og andre prioritet for standard for boligen

5.3.4 Større etterspørsel etter eneboliger enn leilighet og rekkehus

Resultatene viste at de utflyttede øyboerne i langt større grad syntes å foretrekke å kjøpe enebolig fremfor leilighet eller rekkehus, jf Figur 8. Hele 51 % hadde kjøp av enebolig som førstevalg ved en tilflytting. Dette har høyst sannsynlig sammenheng med at 64 % av respondentene er i aldersgruppen 29-52 år, som er i en livsfase hvor de etablerer seg med familie eller fremdeles har hjemmeboende barn.

Figur 8 Prosentvis fordeling av respondentens første og andre prioritet for type bolig

5.3.5 Størst etterspørsel etter boliger med 3 eller flere soverom

Resultatene viser videre at det er størst etterspørsel etter store boliger, jf Tabell 4. Hele 48 % ønsker bolig med mer enn 3 soverom, mens ca 30 % ønsker bolig med tre soverom. Med tanke på størrelsen på husholdningen, er det noe overraskende at de største husene var mest etterspurt. En forklaringsvariabel kan være at ca 70 % av de som har svart på undersøkelsen er i aldersgruppen 21-44 år, hvor familieforøkelse fremdeles er eller kan være aktuelt. En annen forklaringsvariabel kan være at man ved tilflytting til Røvær ønsker å ha overnattingsmuligheter for besøkende.

Tabell 4 Størrelse på boligen

Alternativer	Prosent	Verdi
1 Bolig med ett soverom	0,0 %	0
2 Bolig med to soverom	13,0 %	7
3 Bolig med tre soverom	29,6 %	16
4 Bolig med mer enn 3 soverom	48,1 %	26
5 Annet	9,3 %	5
Total		

5.3.6 Boliger i prisklassen NOK 2 000 000-2900 000 eller NOK 1 600 000-1 900 000 mest relevant

I tråd med ønsket om relativt store boliger, anser den største gruppen av respondenter, dvs. 29 %. å kjøpe bolig i prisklassen 2-2,9 mill NOK. Ca 22 % ønsker bolig i prisklassen 1,6-1,9 mill NOK, mens ca 16 % foretrekker bolig i prisklassen NOK 600 000 – 1 000 000, jf Tabell 5.

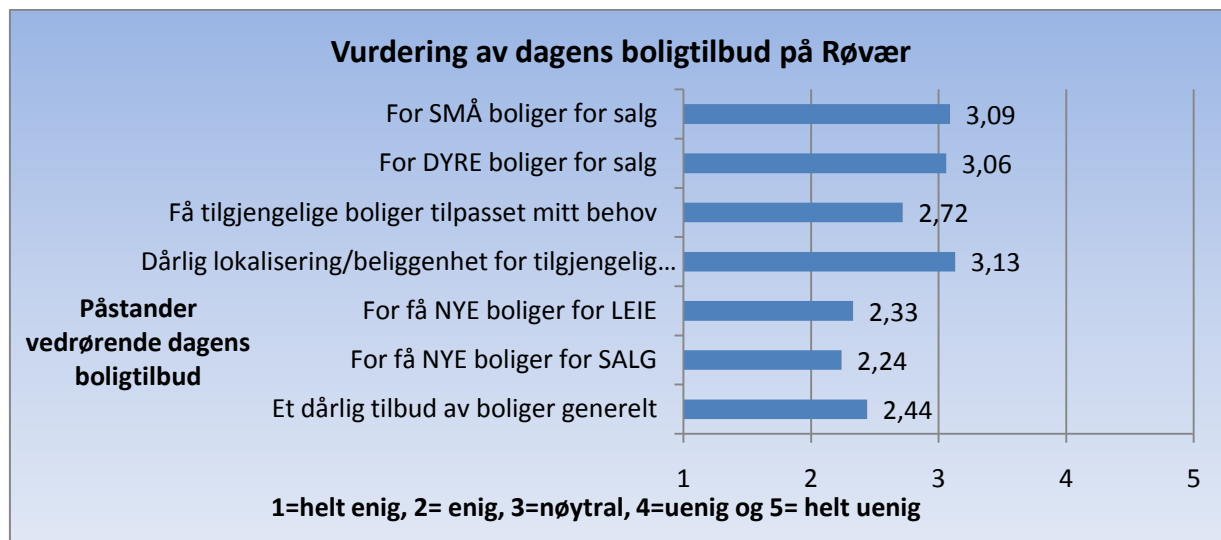
Tabell 5 Aktuelle prisklasser

Alternativer	Prosent	Verdi
1 NOK 0 - 500 000	5,9 %	3
2 NOK 600 000 - 1 000 000	15,7 %	8
3 NOK 1 100 000 - 1 500 000	11,8 %	6
4 NOK 1 600 000 - 1 900 000	21,6 %	11
5 NOK 2 000 000 - 2 900 000	29,4 %	15
6 NOK 3 000 000 eller dyrere	7,8 %	4
7 Annet	7,8 %	4

5.3.7 For få NYE boliger for salg/leie

De utflyttede øyboerne ble også bedt om å vurdere dagens boligtilbud på Røvær i form av at de ble bedt om å ta stilling til ulike påstander vedrørende boligtilbudet på øya. Resultatet viste at de var mest enig i at det var for få NYE boliger for salg eller leie på Røvær, jf Figur 9.

De var videre relativt enige i at det var et dårlig tilbud av ledige boliger generelt sett på Røvær. Dette er i tråd med tidligere undersøkelser som viser til at det er vanskelig å finne seg bolig og at det synes å mangle en planlagt boligutvikling på øya. De utflyttede øyboerne var relativt nøytrale til påstandene om at lokaliseringen av de tilgjengelige boligene var et problem, eller at boligene var for små eller for kostbare. Det er med andre ord tilgjengeligheten på nye boliger, både for salg og leie, som til en viss grad ble oppfattet som for dårlig på Røvær.

Figur 9 Vurdering av dagens boligtilbud på Røvær (respondentene vurderte påstandene fra en skala fra 1-5 hvor 1= helt enig, 3= nøytral og 5= helt uenig)

5.4 Ønsker og behov relatert til arbeid

Med en relativ kort reiseavstand mellom Røvær og Haugesund, antas Haugesund og til dels nabokommunene å være en naturlig del av arbeidsmarkedet for de som er bosatt på Røvær. Tidligere undersøkelser har vist at tilretteleggelse av stedsuavhengige arbeidsplasser har vært av stor betydning for bosetting på småstedsamfunn som Røvær. Vi ønsket derfor å få økt informasjon om betydningen av å ha jobb på øya versus i Haugesund eller i andre nærliggende kommuner i regionen, samt viktigheten av tilrettelegging for stedsuavhengige arbeidsplasser. Vi opererte med 3 delsett av spørsmål innenfor arbeidsrelaterte forhold; arbeidsplassens lokalisering, type næring respondenten og samboer/ektefelle ønsker jobb innenfor og forhold relatert til bedriftsetablering og tilhørende lokale tjenester.

5.4.1 Arbeidsplassens lokalisering

Når det gjelder viktigheten av ulike forhold relatert til arbeidsplassens lokalisering, viste resultatene at det er viktigere med god tilrettelegging for stedsuavhengige arbeidsplasser og tilbud om relevant jobb i Haugesund, enn at det er tilbud om jobb til en eller begge ektefellene på øya, jf Tabell 6. Dette har høyst sannsynlig sammenheng med den relativt korte reiseavstanden mellom Haugesund og Røvær (25 min med båt) bidrar til at Haugesund og Haugalandet er en naturlig del av arbeidsmarkedet for innbyggere på Røvær.

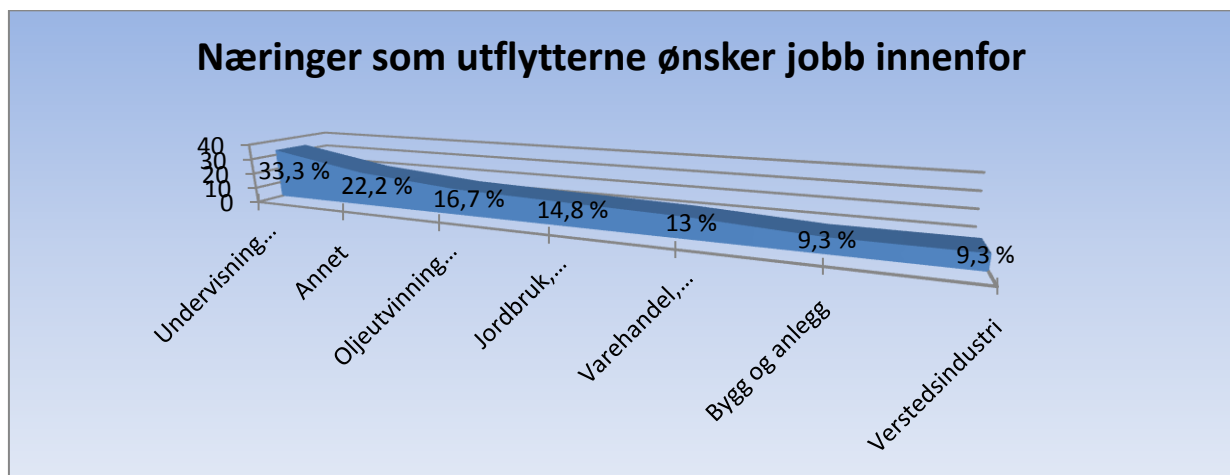
Tabell 6 Viktigheten av forhold knyttet til arbeidsplassens lokalisering (respondentene har svart på en skala fra 1-5 hvor 1=svært viktig, 2= viktig, 3= nøytral, 4=Lite viktig og 5=Ikke viktig).

Forhold relatert til arbeid	
God tilrettelegging for stedsuavhengige arbeidsplasser (fiber, bredbånd osv)	1,70
Tilbud om relevant jobb i Haugesund	1,98
Tilbud om relevant jobb i andre kommuner på Haugalandet	2,52
Tilbud om jobb til en av ektefellene på øya	2,78
Tilbud om jobb til begge ektefellene på øya	3,28

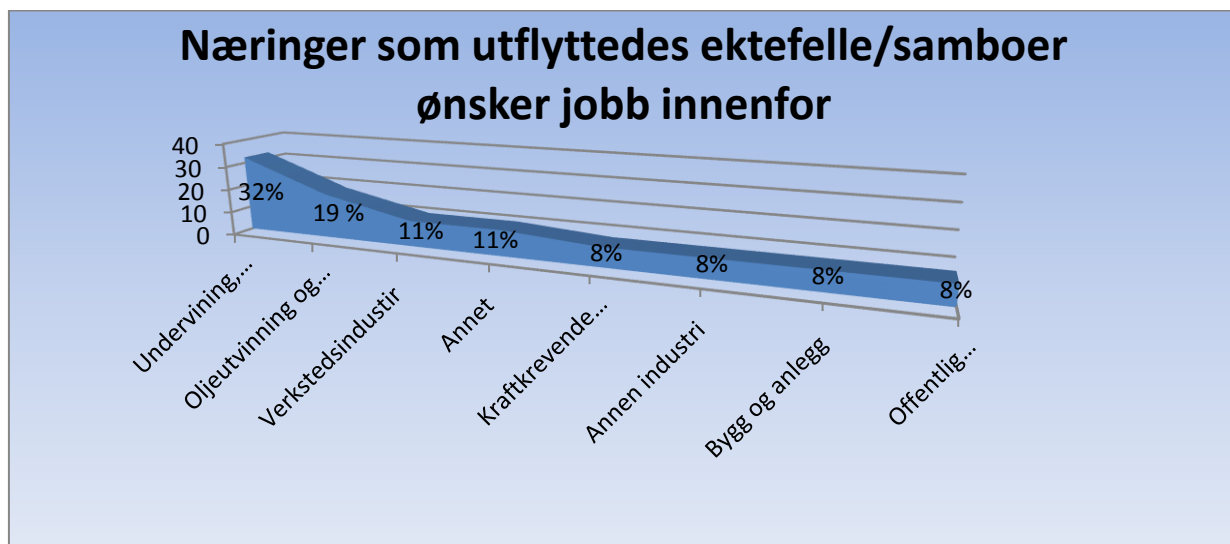

5.4.2 "Utdanning, helse og sosial" og "oljeutvinning og bergverksdrift" mest etterspurt

Respondentene ble også spurt om hvilken næring de og ektefellen/samboer ønsket jobb innenfor ved en eventuell tilbakeflytting. Av Figur 10 og Figur 11 ser man at "undervisning, helse og sosial" og "oljeutvinning og bergverksdrift" er de næringene som flest ønsker arbeid innenfor. For respondentene selv kommer "jordbruk, skogbruk og fangst" og "varehandel, hotell og restaurant" på de neste plassene, mens for deres respektive ektefeller/samboer kommer ønske om ulike typer av industriarbeidsplasser på de neste plassene.

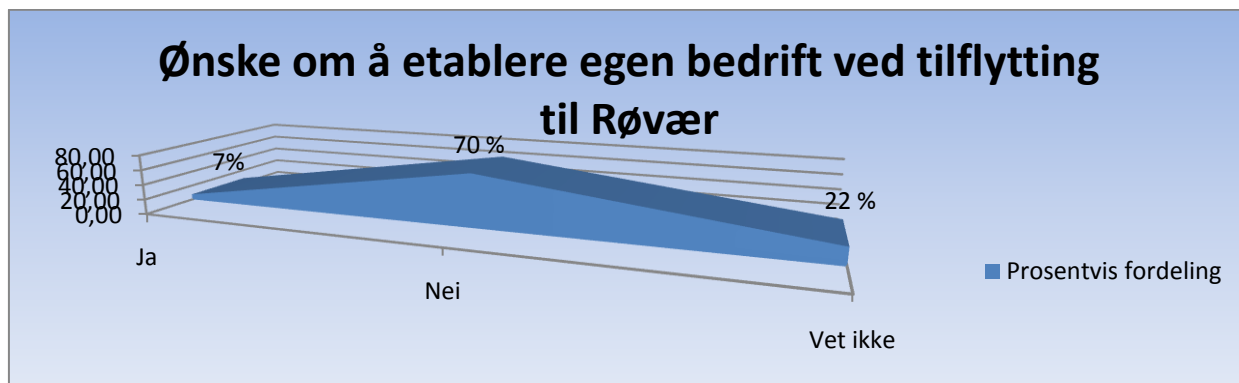
Figur 10 Næringer som de utflyttede øyboerne etterspør jobb innenfor

Figur 11 Næringer som ektefelle/samboer etterspør jobb innenfor

5.4.3 Ønske om næringsetablering

Kun 7 % av respondentene ønsket å etablere egen bedrift ved en eventuell tilbakeflytting til Røvær, mens 22 % var noe usikre på gründervirksomhet, jf Figur 12. På spørsmålet om hvilke lokale tjenester som var viktig med tanke på en eventuell bedriftsetablering, hadde kun 4 personer svart. Disse resultatene presenteres derfor ikke.

Figur 12 Ønske om å starte egen bedrift

5.5 Det lokale offentlige tjenestetilbudet

Når det gjelder tilbudet av offentlig tjenester på øya viste resultatene at skoletilbud 1-10 klasse, en god lokal barnehagedekning og et godt lokalt eldreomsorgstilbud var viktigere enn kirke, lokal helsestasjon og legeordning. De tjenestene som brukes daglig og som er av størst betydning for å skape en effektiv hverdag ble ansett som viktigst.

Tabell 7 Viktigheten av lokale offentlig tjenestetilbud (respondentene har svart på en skala fra 1-5 hvor 1=svært viktig, 2= viktig, 3= nøytral, 4=Lite viktig og 5=Ikke viktig)

Lokalt offentlig tjenestetilbud	
Lokalt skoletilbud 1-10 kl.	1,74
God lokal barnehagedekning	2,13
Godt lokalt eldre omsorgstilbud	2,37
Godt lokalt SFO tilbud	2,44
Lokal helsesøstertjeneste	2,65
Lokal legeordning	2,65
Lokal helsestasjon	2,85
Lokal kirke	2,91

5.6 Steds- og miljøforhold

Vi skal nå se nærmere på hvilke steds- og miljømotiver som er av størst betydning ved en eventuell tilbakeflytting til Røvær. Vi opererte med fem delsett av spørsmål under steds- og miljøforhold.

- Tilgang til daglige varer og tjenester
- Betydning av kommunikasjons- og pendlingsmuligheter
- Fysiske forhold ved nærmiljøet
- Sosiale forhold ved nærmiljø
- Følelsesmessig tilhørighet

De to første konsentrerer seg om forhold knyttet til tilgjengelighet og tilgang og retter seg generelt mot kvaliteter eller attraksjonsfaktorer ved stedet. De to neste variablene fokuserer på forhold ved nærmiljøet (fysiske og sosiale forhold) og anses å være en mer individuell møteplass mellom attraktivitet og egeninteresse. Det siste punktet dreier seg om betydningen av stedstilhørighet og stedsidentitet og er gjerne mer ett uttrykk for en menneskelig egenskap enn en stedsegenskap (Sørli 2009).

Tabell 8 Viktigheten av ulike steds- og miljøfaktorer (respondentene har svart på en skala fra 1-5 hvor 1=svært viktig, 2= viktig, 3= nøytral, 4=lite viktig og 5=ikke viktig)

Kommunikasjons- og pendlingsmuligheter	
Gode kommunikasjons- og pendlingsmuligheter til nærmeste by i helgene	1,59
Gode kommunikasjons- og pendlingsmuligheter til nærmeste by på ettermiddag/kveld	1,63
Nye og sikre ferjer	1,78
Kort avstand til venner og familie	1,93
Maks 2 timers reisetid mellom hjem og arbeidssted	2,02
Maks 0,5 times reisetid mellom hjem og arbeidssted	2,28
Tilgang på daglige varer og tjenester	
God tilgang på matvarer, husholdningsartikler, frisør osv	1,52
Fritidsaktiviteter for barn	1,96
Fritidsaktiviteter for voksne	2,35
Idrettshall	2,48
Kulturtilbud (kino, teater, kafé)	2,72
Fysiske forhold ved nærmiljøet	
Nærheten til havet	1,57
Barnevennlig	1,63
Gode områder for friluftsliv og rekreasjon	1,69
Godt klima	1,74
Liten grad av støy og forurensing	1,80
Høy visuell kvalitet på ivaretagelse av naturlandskapet (uberørt natur med holmer, øyer og skjær)	2,04
Gode lys-, luft og utsiktsforhold	2,07
God ivaretagelse av historisk landskap og kulturminner	2,28
Høy visuell kvalitet på kulturlandskapet (bebyggelsen, landemerker og identitetsobjekter)	2,33
Spredt bebyggelse	2,52
Det sosiale nærmiljøet	
Trygt miljø (trafikk, kriminalitet)	1,61
Lett å bli akseptert	1,72
God kontakt med naboer og venner	1,76
Inkluderende mot innvandrere	2,19
Lite innblanding, sosial kontroll	2,43
Stedstilknytning	
Stedets natur	1,65
Erfaringer og opplevelser fra stedet	1,74
Familie eller slekt som bor på øya	2,26
Småstedssamfunn	2,28
Eiendom i slekten	2,50
Tilknytning til fylket/landsdelen	2,54

Når en ser på alle steds- og miljø motivene under ett, var det *god tilgang på dagligdagse varer og tjenester (dvs. matvarer, husholdningsartikler, frisør osv), nærhet til havet, gode kommunikasjons- og pendlingsmuligheter til nærmeste by i helgene, trygt miljø i form av lite trafikk og kriminalitet og stedets natur* som utpekte seg som de viktigste faktorene relatert til en eventuell tilbakeflytting til Røvær. Barnevennlighet og gode områder for friluftsliv og rekreasjon var også viktig med tanke på permanent flytting til øya.

Forhold som generelt sett syntes å være av liten betydning for en eventuell tilbakeflytting var *eiendom i slekten, lokal kirke, lege, helsestasjon og helsesøsterordning og kulturtilbud på øya, dvs. kino, teater og kafé*. At lokale offentlige tjenester som ikke brukes daglig og et lokalt kulturtilbud er av mindre betydning, kan ha sammenheng med at avstanden mellom Røvær og Haugesund er kort (25 minutters båtreise) og at det eksisterer gode kommunikasjons-/pendlingsmuligheter.

Nedenfor presenteres hvilke forhold ved det enkelte steds- og miljø motiv som var av størst betydning for en potensiell tilbakeflytting til Røvær:

Avstand og kommunikasjonsmuligheter: Det var viktigere med gode kommunikasjons-/pendlingsmuligheter til den nærmeste byen i helgene og på ettermiddag/kveld, enn at pendlingstiden til og fra jobb var kort. Sikker og ny offentlig transport var også av stor betydning for de fleste utflyttede øyboerne.

Tilgang på dagligdagse varer og tjenester

God tilgang på ulike dagligdagse varer som mat, husholdningsartikler osv, og fritidsaktiviteter for barn var viktigere enn lokalt kulturtilbud (kino, teater, kafé) og idrettshall. De daglige nødvendighetsgodene er med andre ord viktigere enn tjenester som en ikke bruker til daglig.

Fysiske omgivelser

Nærheten til havet, barnevennlighet, gode områder for friluftsliv og rekreasjon, godt klima og liten grad av støy og forurensing, var viktigere enn kvalitet på kulturlandskap og ivaretagelse av det historiske landskapet.

Sosialt miljø på Røvær

Et trygt miljø med lite trafikk og kriminalitet, et aksepterende miljø og god kontakt med familie og venner, var viktigere enn lite innblanding (sosial kontroll) og inkludering av innvandrere.

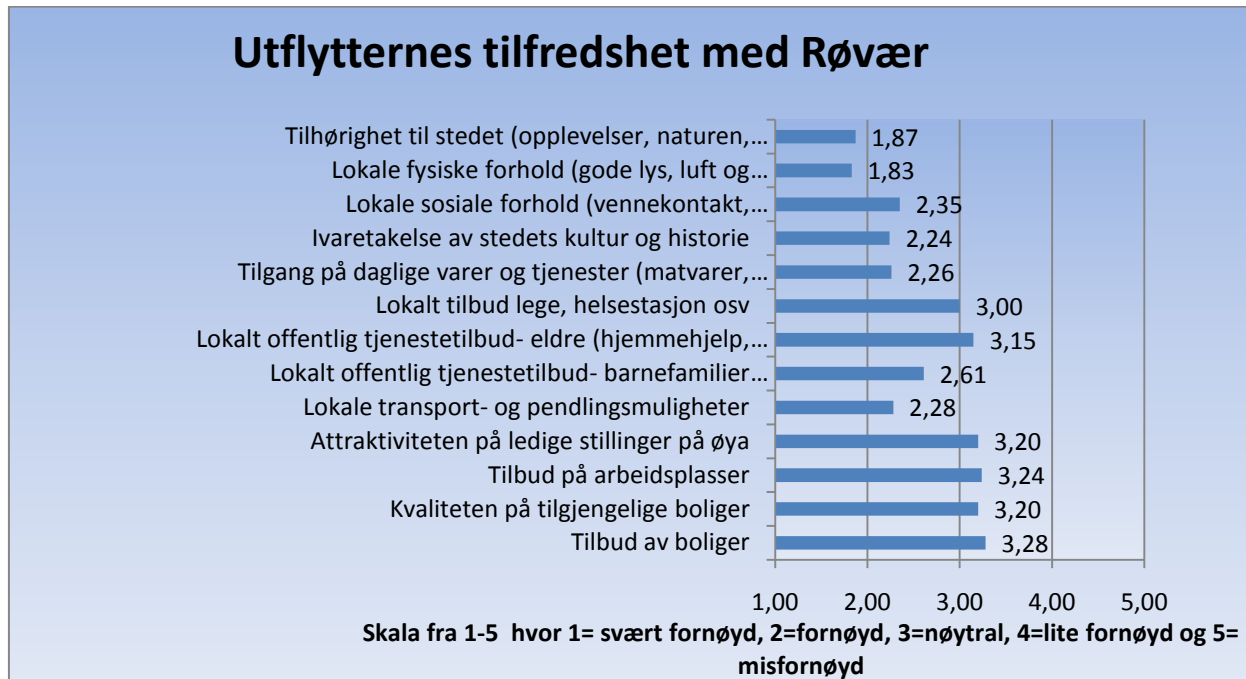
Følelsesmessig tilhørighet

Tilhørighet til stedets natur og gode erfaringer og opplevelser fra stedet, var viktigere enn at man hadde eiendom i slekten, eller at det bodde familie eller slekt på øya. Familiemotivet synes å være av mindre betydning for de utflyttede øyboernes ønske om tilbakeflytting til Røvær.

Med relativt få innbyggere, antas gode transport-/kommunikasjonsmuligheter til Haugesund på ettermiddag/kveld og i helger å være viktige for barn og unge med tanke på deltakelse på ulike idretts- og fritidsaktiviteter. Med relativ kort reiseavstand mellom Røvær og Haugesund sentrum er det kort veg til byens kulturtilbud og opplevelser.

5.7 Hva er attraktivt ved Røvær som bo- og arbeidssted?

Hvilke forhold oppfatter de utflyttede øyboerne som attraktive ved Røvær som potensielt bo- og arbeidssted? Respondentene ble bedt om å vurdere sin tilfredshet med Røvær som potensielt bosted når det gjaldt faktorene; bolig, arbeid og ulike steds- og miljø forhold, jf Figur 13.

Figur 13 Grad av tilfredshet ved ulike bolig-, arbeids-, steds- og miljøforhold på Røvær (Skala fra 1-5, hvor 1=svært fornøyd, 2= fornøyd, 3 =nøytral, 4=lite fornøyd og 5= misfornøyd)

Faktorer som oppfattes som svært attraktive og attraktive ved Røvær som permanent bosted

- Gode lys, luft og utsiktsforhold og tilgang til grøntområder
- Gode erfaringer og opplevelser fra stedet
- God ivaretagelse av stedets kultur og historie
- God tilgang på dagligvarer
- Gode lokale transport og pendlingsmuligheter
- Lokale sosiale forhold, dvs. vennekontakt, aksepterende, inkluderende og trygt miljø
- Lokalt offentlig tjenestetilbud til barnefamilier (barnehage, skole osv)

Faktorer som oppfattes som middels og mindre attraktive ved Røvær som permanent bosted:

- Attraktiviteten og tilbudet av ledige stillinger på øya
- Attraktivitet og tilbudet av ledige boliger på øya
- Lokalt tilbud lege, helsestasjon osv
- Lokalt offentlig tjenestetilbud til eldre

6 Konklusjon og diskusjon – hva kan undersøkelsen brukes til?

Tidligere undersøkelser (for eksempel Vasstrøm og Karlsen 2011) har vist at det er ingen personer som har mulighet for eller ønsker å flytte uten at alle de strukturelle faktorene på plass, dvs. bolig, jobb, skole, barnehage osv. Stedets kvaliteter som de naturgitte, fysiske forholdene eller de sosiale forholdene som for eksempel god venne- og nabokontakt, kan ikke overskygge mangler i de strukturelle faktorer som anses som nødvendige for å skape en attraktiv hverdag.

Det er de strukturelle faktorene; bolig og jobbtilbudet som anses som minst attraktiv ved Røvær. Med tanke på et eventuelt fremtidig strategisk omdømmebyggingsarbeid er det viktig å ha de strukturelle faktorene på plass før en forsøker å tiltrekke seg innbyggere. Basert på resultatene fra denne undersøkelsen foreslås følgende tiltak for å tiltrekke potensielle innbyggere til Røvær:

6.1 Tiltak for å bedre boligtilbudet - en strategisk boligutvikling

Boligtilbudet på Røvær oppfattes som for dårlig. Respondentene var i mindre grad fornøyd med tilbudet av boliger og kvaliteten på dem. De utflyttede øyboerne ønsker seg flere nye boliger, enten for salg eller leie. Basert på denne undersøkelsens resultater foreslås følgende tiltak:

- Etablere en boligpolitisk handlingsplan med mål for fremtidig befolkningsvekst og tilhørende boligbehov for øya
- Lage en reguleringsplan for tilrettelegging av nye boligområder i nærhet av sjø eller i område med utsikt
- Markedsføre og tilby rimelige tomter til potensielle innbyggere, som for eksempel de fraflyttede øyboerne
- Kampanje for å øke utleiekapasiteten av eksisterende boliger på øya (i første rekke nye boliger)
- Vurdere muligheter for kommunal fremleie av nye boliger
- Regulere og markedsføre tomtearealer for fritidsbolig
- Lage en markedsførings- eller kommunikasjonsplan for å synliggjøre nåværende ledige boliger, nye boliger (for salg og leie) og tomtearealer rettet potensielle tilflyttere
 - *For eksempel å synliggjøre ledige boliger via kommunens, regionale næringsorganisasjoner og lokale bedrifters nettsider. Røvær som bosted bør også synliggjøres i det regionale rekrutterings- og omdømme prosjektet på Haugalandet*

6.2 Tiltak for å bedre jobbtilbudet– markedsføre et regionalt arbeidsmarked

De utflyttede øyboerne er også mindre fornøyd med jobbmulighetene på Røvær, dvs. både antall ledige stillinger og stillingenes attraktivitet. Resultatene fra undersøkelsen viser at de utflyttede øyboerne synes at det er viktigere med et godt jobbmarked innenfor pendlingssonen som for eksempel i Haugesund, enn at de får jobb på selve øya. Følgende tiltak foreslås:

- Tilrettelegge for og markedsføre stedsuavhengige arbeidsplasser på øya
 - Markedsføre god tilrettelegging med fiber, bredbånd osv.
 - Etablere et tilbud om hjemmekontor i næringshage
- Markedsføre ledige stillinger innenfor pendlingssonen (i første rekke Haugesund, evt. Karmøy, Tysvær og Sveio) til potensielle tilflyttere
- Etablere en langsiktig plan for utvikling av et mer variert jobbtilbud på øya

- Gjennomføre en strategisk analyse av næringsstrukturen på øya for å definere næringsmessige utviklingsområder som for eksempel fiske, reiseliv og ikke stedbunden næringsaktivitet (jf Norconsult Stedsanalyse for Røvær 2009)
- Den kommunale satsningen på videreutvikling av Røvær som et reiselivsprodukt (jf Næringsplan Haugesund 2011-2014) vil kunne bidra til et bedre lokalt jobbtilbud innenfor næringen "varehandel, hotell og restaurant" – en næring de utflyttede øyboerne etterspurte jobb innenfor.

6.3 Tiltak for å synliggjøre Røværs kvaliteter (steds- og miljømessige forhold)

Motiv for flytting kan også være basert på livsstilsvalg, dvs. motiv preget av verdier knyttet til det "gode liv" i et lite samfunn og til selvrealisering gjennom natur og kultur (Vasstrøm og Karlsen 2011). Resultatene fra denne undersøkelsen viste at respondentene opplevde de fysiske forholdene på øya, dvs. lys-, luft- og utsiktsforhold og tilgang til grøntområder som svært attraktivt relatert til Røvær som bosted. Respondentene oppfattet også at de hadde en sterk følelsesmessig tilhørighet til Røvær (dvs. gode erfaringer og opplevelser fra stedet, naturen, familie/slekt på øya osv) og at øyas kultur og historie hadde blitt godt ivaretatt.

Videre viste resultatene at de også var tilfreds med den lokale tilgangen på daglige varer og tjenester på øya, transport og pendlingsmuligheter og de sosiale forholdene (venne og nabokontakt) på øya. De var også relativt godt fornøyd med det lokale offentlige tilbudet til barnefamilier (barnehage, skoles osv). For kommunen vil det være viktig å arbeide strategisk med å synliggjøre de kvaliteter som oppfattes som positive med tanke på tilflytting:

For Røvær vil det være viktig å arbeide strategisk med å synliggjøre de kvaliteter som oppfattes som positive med tanke på flytting til øya:

- Markedsføre kort avstand og gode kommunikasjons-/pendlingsmuligheter til et regionalt arbeidsmarked og til bysentrum for potensielle tilflytter
- Markedsføre øya's gode tilgang på dagligdagse varer (mat, husholdning osv), lokalt grunnskole og barnehagetilbud. Dette er forhold som er viktige og som gjør det enklere å skape et godt og "smidig" liv for potensielle innbyggere
- Synliggjøre og markedsføre Røværs kvaliteter:
 - Gode lys, luft og utsiktsforhold
 - God tilgang til grøntområder
 - En god ivaretagelse av stedets kultur og historie
 - Gode sosial forhold som et aksepterende, inkluderende og trygt miljø
 - Et godt offentlig tilbud til barnefamilier (barnehage, skole osv)
- Etablere en prosjektgruppe for å se på behov og muligheter for å tilby et bedre lokalt offentlig tjenestetilbud til eldre, og bedre lege- & helsestasjon ordning til innbyggerne på øya

Oppsummert vil det være viktig å tilby et mer helhetlig informasjonstilbud til potensielle innflyttere. Denne type informasjon bør inkludere en helhetlig oversikt over boliger og tomter (muligheter for å etablere seg), ledige stillinger på øya, i kommunen og nabo kommunene, kommunale tjenester (for eksempel ledig barnehageplasser etc.) og en oversikt over øyas fritids- og kulturtilbud (lag, organisasjoner, arrangementer etc.).

7 Referanser

Haugaland Vekst (2011): Haugesund Kommune Næringsplan 2011-1004

Norconsult (2009): Stedsanalyse for Røvær 2009. En delrapport i Småsamfunnssatsing på Røvær 2007-2010.

Vasstrøm, M., Karlsen, J. (2011): Flyttemotiver i Risør. Et innblikk i tilflyttingsmotiver.

Sørli, K. (2009): Bolyst og stedsattraktivitet – motiver for å flytte og bo i distriktene. Notat 2009:111